

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.06.2002, sp. zn. 29 Odo 92/2002, ECLI:CZ:NS:2002:29.ODO.92.2002.1

Číslo: 11/2003

Právní věta: Správce konkursní podstaty se účastníkem řízení, které se prohlášením konkursu na majetek dlužníka přerušuje, v němž však lze na návrh k tomu oprávněné osoby pokračovat (§ 14 odst. 1 písm. c/ zákona č. 328/1991 Sb. ve znění pozdějších předpisů), stává (namísto úpadce) dnem, kdy soudu došel návrh na pokračování v řízení, nikoli dnem přerušování řízení.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 27.06.2002

Spisová značka: 29 Odo 92/2002

Číslo rozhodnutí: 11

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Konkurs

Předpisy: § 14 odst. 1 písm. c) předpisu č. 328/1991Sb.

§ 153b odst. 1 předpisu č. 99/1963Sb.

§ 153b odst. 4 předpisu č. 99/1963Sb.

§ 229 odst. 3 písm. f) předpisu č. 99/1963Sb.

§ 237 odst. 1 písm. f) předpisu č. 99/1963Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Návrhem ze dne 16. 11. 2000, došlým soudu 20. 11. 2000, se žalovaný - odkazuje na ustanovení § 153b odst. 4 o. s. ř. - domáhal zrušení rozsudku ze dne 31. 10. 2000, jímž Okresní soud v Opavě pro zmeškání žalovaného uložil žalovanému zaplatit žalobkyni (A. O., a. s. - v likvidaci) částku 150 444,70 Kč s příslušenstvím. Zmeškání jednání nařízeného na 31. 10. 2000 omlouval žalovaný svou pracovní neschopností, trvající od 27. 10. 2000 (ke dni sepisu návrhu dosud neukončenou), výslovně rovněž uváděje, že jeho opomenutím nedošlo ke včasné omluvě z nařízeného jednání.

K r a j s k ý s o u d v Ostravě usnesením ze dne 16. 2. 2001 potvrdil usnesení ze dne 1. 12. 2000, kterým Okresní soud v Opavě návrh žalovaného na zrušení rozsudku pro zmeškání zamítl, když se ztotožnil s názorem soudu prvního stupně, že žalovaný nezmeškal první jednání ve věci z omluvitelného důvodu. Odvolací soud uzavřel, že za omluvitelný důvod zmeškání (ve smyslu § 153b odst. 4 o. s. ř.) je možno považovat jen takový důvod, který měl za následek skutečné zmeškání jednání, tedy že účastník měl v úmyslu se jednání zúčastnit, ale náhlá překážka mu v tom zabránila. Omluvitelným důvodem zmeškání proto není překážka, která byla žalovanému známa několik dnů (předem). Žalovaný přitom sám připouští, že ke včasné omluvě z jednání nedošlo opomenutím.

Proti usnesení odvolacího soudu podal žalovaný včas dovolání, jehož přípustnost opírá o ustanovení § 237 odst. 1 písm. f) o. s. ř., namítaje, že je dán dovolací důvod uvedený v ustanovení § 241 odst. 3 písm. a) o. s. ř. (tedy že v řízení došlo k vadám uvedeným v § 237). Konkrétně dovolatel oběma soudům nižších stupňů vytýká, že pochybily, jestliže nezkoumaly splnění všech podmínek pro vydání rozsudku pro zmeškání ve smyslu ustanovení § 153b o. s. ř. V tomto směru tvrdí, že jemu adresované předvolání k jednání, při němž byl vyhlášen rozsudek pro zmeškání, neobsahovalo označení soudu, u kterého se mělo jednání konat. Proto dovolatel požaduje, aby Nejvyšší soud zrušil usnesení soudů obou stupňů a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Dovolání není přípustné, proto je Nejvyšší soud odmítl.

Z o d ů v o d n ě n í :

Po vydání napadeného usnesení byl na majetek původní žalobkyně prohlášen konkurs (usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 3. 2001). Podle ustanovení § 14 odst. 1 písm. c) zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, v rozhodném znění, tj. ve znění zákonů č. 122/1993 Sb., č. 42/1994 Sb., č. 74/1994 Sb., č. 117/1994 Sb., č. 156/1994 Sb., č. 224/1994 Sb., č. 84/1995 Sb., č. 94/1996 Sb., č. 151/1997 Sb., č. 12/1998 Sb., č. 27/2000 Sb., č. 30/2000 Sb., č. 105/2000 Sb., č. 214/2000 Sb., č. 368/2000 Sb. a č. 370/2000 Sb., řízení o nárocích, které se týkají majetku patřícího do konkursní podstaty nebo které mají být uspokojeny z tohoto majetku, jejichž účastníkem je úpadce, se přerušují, ledaže jde o trestní řízení (v němž však nelze rozhodnout o náhradě škody), o řízení o výživném nezletilých dětí, o řízení o výkon rozhodnutí; s výjimkou řízení o pohledávkách, které je třeba přihlásit v konkursu (§ 20), lze v řízení pokračovat na návrh správce, popřípadě ostatních účastníků řízení, a správce se stává účastníkem řízení místo úpadce. Řízení, kterým žalobkyně (úpadkyně) v této věci vymáhala pohledávku za žalovaným, je řízením o nároku, který se týká majetku patřícího do konkursní podstaty; současně jde o řízení, v němž lze pokračovat na návrh příslušného subjektu.

K nahrazení úpadce správcem konkursní podstaty u řízení, která se prohlášením konkursu přerušují, v nichž však lze na návrh k tomu oprávněné osoby pokračovat, nedochází ke dni přerušování řízení, nýbrž ke dni podání návrhu na pokračování v řízení. Návrh na pokračování v řízení pak (po výzvě Nejvyššího soudu ze dne 13. 8. 2001) podali (podáními došlými soudu shodně dne 21. 8. 2001) jak žalovaný, tak správce konkursní podstaty úpadkyně. Tímto dnem se správce konkursní podstaty stala účastnicí řízení namísto úpadkyně; proto soud pokračoval v dovolacím řízení jako se žalobkyně se správce konkursní podstaty.

Žalobkyně ve vyjádření uvádí, že žalovaný byl obeznámen s tím, že nařízené jednání bude probíhat u Okresního soudu v Opavě, když již dříve obdržel žalobu ve věci a platební rozkaz, proti němuž podal dne 1. 8. 2000 odpor právě u označeného soudu; proto navrhuje dovolání zamítnout.

Podle bodu 17., hlavy první, části dvanácté, zákona č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, dovolání proti rozhodnutím odvolacího soudu vydaným přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona nebo vydaným po řízení provedeném podle dosavadních právních předpisů se projednají a rozhodnou podle dosavadních právních předpisů (to jest podle občanského soudního řádu ve znění účinném před 1. lednem 2001). O takový případ jde i v této věci, jelikož odvolací soud odvolání – ve shodě s bodem 15., hlavy první, části dvanácté zákona č. 30/2000 Sb. – rovněž projednal a rozhodl o něm podle dosavadního znění občanského soudního řádu.

Podle § 236 odst. 1 o. s. ř. dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští.

Přípustnost dovolání proti usnesení upravují ustanovení § 237, § 238a a § 239 o. s. ř. Podle § 238a odst. 1 písm. a) o. s. ř. není dovolání přípustné proto, že usnesení odvolacího soudu nebylo usnesením měnícím a napadené rozhodnutí nelze podřadit ani případům vyjmenovaným v § 238a odst. 1 o. s. ř. pod písmeny b) až f). Podmínky stanovené v § 239 o. s. ř. daná věc rovněž nesplňuje, neboť odvolací soud výrokem svého rozhodnutí přípustnost dovolání nevyslovil (odstavec 1) a žalovaný návrh na vyslovení přípustnosti dovolání nepodal (odstavec 2). Zbývá posoudit podmínky přípustnosti určené v ustanovení § 237 o. s. ř.

Ustanovení § 237 odst. 1 o. s. ř. spojuje přípustnost dovolání proti každému rozhodnutí odvolacího soudu (s výjimkami zakotvenými v odstavci druhém) s takovými hrubými vadami řízení a rozhodnutí, které činí rozhodnutí odvolacího soudu zmatečným. Přípustnost dovolání však není založena již tím, že dovolatel příslušnou vadu řízení tvrdí, ale až zjištěním, že řízení takovou vadou skutečně trpí.

Protože jiné vady řízení dle § 237 odst. 1 o. s. ř. tvrzeny nebyly a z obsahu spisu nevyplývají, je pro závěr o přípustnosti (a současné důvodnosti) dovolání rozhodující, zda řízení trpí vadou, na niž poukazuje dovolatel.

Podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. f) o. s. ř. je dovolání proti rozhodnutí odvolacího soudu přípustné, jestliže účastníku řízení byla v průběhu řízení nesprávným postupem soudu odňata možnost jednat před soudem.

Odnětím možnosti jednat před soudem je přitom takový postup soudu, jímž znemožnil účastníku řízení realizaci těch procesních práv, která mu zákon přiznává. O vadu ve smyslu tohoto ustanovení jde jen tehdy, jestliže šlo o postup nesprávný (uvažováno z hlediska zachování postupu soudu určeného zákonem nebo dalšími obecně závaznými právními předpisy) a jestliže se postup soudu projevil v průběhu řízení a nikoliv také při rozhodování (srov. též rozhodnutí Nejvyššího soudu uveřejněná pod čísly 27/1998 a 49/1998 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

Nejvyšší soud též ve svých rozhodnutích opakovaně vysvětlil, že hodnotící úsudek projevovaný v rozhodnutí (zde závěr soudů obou stupňů, že žalovaný nezmeškal první jednání ve věci z omluvitelného důvodu) není nesprávným postupem soudu „v průběhu řízení“ (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 11. 1997, sp. zn. 2 Cdon 887/97, uveřejněné v časopise Soudní judikatura č. 5, ročník 1998, pod pořadovým číslem 42, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 7. 1999, sp. zn. 20 Cdo 1957/98, uveřejněné v č. 1, ročníku 2000, téhož časopisu, pod číslem 8).

Pro úplnost se dodává, že tento výklad přípustnosti dovolání je plně konformní s judikaturou Ústavního soudu, podanou již k § 237 písm. f) o. s. ř. ve znění před novelou provedenou zákonem č. 238/1995 Sb. Tak v nálezu ze dne 22. 2. 1996, sp. zn. [III. ÚS 85/95](#), uveřejněném ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu ČR, svazku 5, části I., pod číslem 14, Ústavní soud konstatoval, že dopadali podle soudní praxe a právní teorie důvod přípustnosti dovolání podle § 237 písm. f) o. s. ř. jen na postup, tj. faktické úkony soudu (jeho činnost nebo nečinnost), jejichž důsledkem je odnětí možnosti účastníka jednat před soudem - účastnit se aktivně projednání věci - a (naopak) nedopadá na samotné rozhodnutí soudu, nenachází Ústavní soud v této interpretaci § 237 písm. f) o. s. ř. rozpor s ústavními zákony nebo mezinárodními smlouvami podle článku 10 Ústavy České republiky. Znovu se Ústavní soud k této tezi přihlásil i v nálezu ze dne 21. 1. 1999, sp. zn. [III. ÚS 293/98](#), uveřejněném v téže sbírce, svazku 13, části I., pod číslem 11).

Bez zřetele k tomu, že závěr soudů obou stupňů, že žalovaný nezmeškal první jednání ve věci z omluvitelného důvodu, není nesprávným postupem soudu „v průběhu řízení“, neobstojí dovolání ani v rovině jeho vlastní argumentace. V řízení o návrhu na zrušení rozsudku pro zmeškání (§ 153b odst. 4 o. s. ř.) totiž již soud není oprávněn zkoumat správnost závěru soudu prvního stupně o tom, že byly splněny předpoklady pro vydání rozsudku pro zmeškání (§ 153b odst. 1 o. s. ř.); k tomu slouží

odvolání proti rozsudku pro zmeškání (shodně srov. např. usnesení Nejvyššího soudu uveřejněné pod číslem 3/2002 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

Tento závěr s sebou nese konečné posouzení dovolání jako nepřipustného. Nejvyšší soud je proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 o. s. ř.), podle § 243b odst. 4 a § 218 odst. 1 písm. c) o. s. ř. usnesením odmítl.